

Dansk Gartneri

Dansk Gartneri
Årsberetning 2010/11

2011 – et nyt år med nye muligheder

KAJ JØRGENSEN
FORMAND I DANSK GARTNERI

FOTO: METTE KRULL MORE

2011 bliver et spændende år for den danske gartnerisektor. Arbejdet i Den Grønne Vækstklynge er nu for alvor i gang, og vi venter at se de første konkrete tiltag i 2011.

Den Grønne Vækstklynge fik en fornem start ved kick-off konferencen på Axelborg den 2. november 2010. Opbakningen fra gartnere, leverandører og det politiske liv var markant, og der var en god stemning på konferencen. Der var dog også en bevidsthed blandt deltagerne om, at det er ved at være sidste udkald, hvis branchen skal væk fra den nuværende stagnationskurs og over på en vækst- og udviklingskurs.

Det bliver selvfølgelig ikke let, for så var skiftet nok allerede sket. Udfordringerne er meget store; ikke kun for gartnerisektoren, men reelt for de fleste danskbaserede produktionsvirksomheder. Vi har i Danmark noget nær verdensrekord i produktionsomkostninger, og det gælder uanset, om vi taler løn, energi, pesti-

cid (inkl. verdens højeste afgifter!), en håndværkertime, offentlig kontrol eller transportydelse.

Omkostningsstrukturen herhjemme - der er langt fra at være sammenlignelig med f.eks. vores nabolande Tyskland og Sverige - stiller høje krav til værdien af det, vi producerer, og til produktivitetsudviklingen. Vi skal med andre ord blive bedre til at indarbejde mere forskning og ny viden i vores produkter. Dertil kommer, at vi formentlig skal se på helt nye forretningsmodeller, hvorved en større del af vores produktion vil finde sted i andre lande, men med fortsat færdiggørelse til de nære markeder her i Danmark. Oven i er mere teknologi og fortsat automatisering et must.

Det bliver således en vigtig opgave for Den Grønne Vækstklynge at få fundet og beskrevet fremtidens forretningsmodeller. Dertil kommer andre vigtige opgaver, som ligger inden for finansiering og generationsskifte, mode, design og boligindretning. Hvordan kan vi f.eks. lære af tilgrænsende sektorer og måske fremover arbejde mere sammen med dem? Hvad gør vi for at sikre erhvervet mere forskning, innovation og uddannelse? Og hvordan skaber vi en stadig strøm af dygtige unge medarbejdere til erhvervet, når vi ved, at det er vigtigt, for at man kan udvikle virksomhederne og gøre dem mere internationale? Endelig er en arbejdsgruppe allerede godt i gang med at analysere og finde løsninger, når det gælder gartnerisektorens udfordringer vedr. energi- og pesticidforbruget, som fra samfundsside bliver set som alvorlige - og på sigt uacceptable - ulemper ved den danske gartneriproduktion.

Jeg ser frem til det videre arbejde under Den Grønne Vækstklynge, og jeg vil gerne her sige tak til alle de medlemmer, leverandører og politikere, som bakker op om arbejdet. Uden øget samarbejde og viden-

deling kommer vi ikke i mål med at skabe fornyet vækst og bedre indtjening for dermed at få lagt fundamentet til fremtidens danske gartnerisektor.

Den Grønne Vækstklynge fik en fornem start ved kick-off konferencen på Axelborg den 2. november 2010. Opbakningen fra gartnere, leverandører og det politiske liv var markant, og der var en god stemning på konferencen. Der var dog også en bevidsthed blandt deltagerne om, at det er ved at være sidste udkald, hvis branchen skal væk fra den nuværende stagnationskurs og over på en vækst- og udviklingskurs.

FOTO: METTE KRULL MORE

Dansk Gartneris sekretariat

Flemming Nør-Pedersen
Sekretariatschef

Arbejdsområde:
Daglig leder af Dansk Gartneris politiske sekretariat på Axelborg.

E-mail: fnp@lf.dk
Tlf: +45 33 39 42 15
Mobil: +45 27 24 57 15
Fax: +45 33 14 56 55

Leif Marienlund
Konsulent

Arbejdsområde:
Energi, landbrugslov, offentlig planlægning.

E-mail: lmk@danskgartneri.dk
Tlf: +45 33 39 45 47
Mobil: +45 40 38 64 66
Fax: +45 33 14 56 55

Bjarne Pugholm Johansen
Konsulent

Arbejdsområde:
Statslån og -støtte, skatter og afgifter, integreret produktion, økologi, finansiering, fonde, erhvervsjura, statistik.

E-mail: bpj@danskgartneri.dk
Tlf: +45 33 39 45 46
Mobil: +45 40 38 64 48
Fax: +45 33 14 56 55

Torben Lippert
Konsulent

Arbejdsområde:
Miljø, plantesundhed, fødevarer, plantenyheder, markedsordningen for frugt og grønt.

E-mail: tbl@lf.dk
Tlf: +45 33 39 42 49
Mobil: +45 24 41 94 32
Fax: +45 33 14 56 55

Dorte Salomon Fredborg
Sekretær

Arbejdsområde:
Sekretæropgaver, medlemskontakt, mødeplanlægning og -koordinering, administration af fonde.

E-mail: dfr@lf.dk
Tlf: +45 33 39 42 61
Fax: +45 33 14 56 55

FOTO: SØREN HYTTING

Gartnerisektorens bidrag

FLEMMING NØR-PEDERSEN
SEKRETARIATSCHEF I DANSK GARTNERI

FOTO: METTE KRULL MORE

De senere år har jeg på dette sted omtalt værdien af Dansk Gartneris erhvervspolitiske arbejde set fra medlemmernes synsvinkel. For en organisation er det selvfølgelig afgørende, at dens indsats kaster konkrete resultater af sig, som mindst modsvarer medlemmernes omkostning; ellers bliver det hurtigt svært at fastholde medlemmerne.

En anden interessant synsvinkel er politikernes. Hvis politikerne - det være sig regering eller opposition - også i fremtiden skal hjælpe os, så skal der selvfølgelig være noget (output) i det for politikerne.

Og for at være helt konkret, så er der absolut også fremover grund til at forvente opmærksomhed og hjælp fra politikerne. Det skyldes den kendsgerning, at gartnerisektoren producerer nogle af de sundeste fødevarer, man som forbruger kan efterspørge. Frugt og grønt - 600 gram om dagen til en voksen - er et helt centralt kostråd, og køber man de danske

varer i sæsonen, har man oven i købet mulighed for at få dem uden eller med meget få pesticidrester.

Til gengæld har vi alvorlige udfordringer, når det gælder sektorens energiforbrug, som de kommende år skal reduceres yderligere. Vi har en imponerende resultatliste, hvor væksthusenes energiforbrug er reduceret med 35 % fra 1996 til 2008. Et flot resultat af aftaleordningen og en målrettet indsats rundt om på gartnerierne. Men vi skal videre ad den vej, for energiforbruget er stadig højt i forhold til værdien af produktionen. Til gengæld er væksthusektoren mange steder med til at nyttiggøre overskudsvarme fra elproduktionen, som alternativt måtte bortkøles uden at give værdi til samfundet.

Også pesticidforbruget skal reduceres yderligere. Danske væksthusegartnere er førende, når det gælder brugen af biologisk bekæmpelse. Det er derfor, det næsten er umuligt at finde en danskproduceret tomat eller champignon med pesticidrester. Analyserer man på de importerede varer, er det desværre let! Men vi skal fortsætte med at reducere forekomsten yderligere, og så skal der udvikles strategier, metoder og tiltag, der også kan reducere pesticidforbruget i frilandproduktionen, herunder navnlig i frugtavlen.

Endelig har det selvfølgelig også værdi for politikerne, at den danske gartnerisektor giver jobs til ca. 10.000 personer - heraf flest på Fyn i den danske gartneriklynge, der eksisterer dér - men også til ganske mange andre i andre egne af Danmark, hvor jobalternativerne kan være svære at få øje på.

Dansk Gartneris årsberetning 2010/11

UDGIVER:
Dansk Gartneri

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V.
Telefon: 33 39 45 45
Fax: 33 14 56 55

E-mail:
danskgartneri@danskgartneri.dk

www.danskgartneri.dk

REDAKTION:
Flemming Nør-Pedersen

Oplag:
750 stk.

DESIGN:
it matters

TRYK:
Frederiksberg Bogtryk A/S

Krydderurter fra Legro A/S, Karlslunde

FORSIDEFOTO:
METTE KRULL MORE

Indhold

DANSK GARTNERI	
2011 – et nyt år med nye muligheder	2
Hvordan bidrager gartnerisektoren til det danske samfund?	3
Dansk Gartneris bestyrelse	23
Dansk Gartneri i tal	24

KLIMA OG ENERGI

Stor usikkerhed om, hvordan Danmark opnår en fossilfri energiforsyning i 2050	9
Energiafgiftssystemet er blevet omlagt	10
Initiativpris til gartneriet Legro A/S	22

MILJØ

Plant skov for klimaet, miljøet og befolkningen	7
Vandplaner med og uden vandindvinding	21
Stor interesse for tilskud til ny miljøteknologi	22

EU

Fortsat stærk fælles landbrugspolitik frem mod 2020	16
EU-revision kritiserer Danmark for markedsordning for frugt og grønt	17

ERHVERVETS FREMTID

Den grønne vækstklynge i arbejdstøjet	4
Interviews med gartnerbranchen om deres syn på erhvervspolitikken	6
I spiller en vigtig rolle i det danske samfund	8
GUDP skal give vækst	12
EDB-projekt skal optimere den danske gartneribranches afsætning	13

2011 I DEN SPISELIGE SEKTOR

Den nye pesticidafgift er vanskelig at gennemføre	11
I fremtiden kræver dansk frugt og grønt, at politikerne giver området prioritet	14
"Dansk frugt og grønt bør igen være fundamentet i danskernes mad"	23

VÆKST, FORSKNING OG INNOVATION

Interview om GUDP med Bent Claudi	6
GUDP skal give vækst	12
Krav om strategi og effektivitet i gartnerifonde	18

GAU

Om Gartneribrugets Afsætningsudvalg (GAU)	19
Udsigt til tre nye årgange med "Sæson for god smag"	20

PRESSE OG POLITIKERKONTAKT

Folketingets politikere på gartneribesøg	15
"Åbent Gartneri 2011"	14

Den Grønne Vækstklynge i arbejdstøjet

Den 2. november 2010 gik startskuddet for arbejdet med Den Grønne Vækstklynge. Siden har 80 personer med særlige kompetencer i relation til gartnerierhvervets udfordringer engageret sig helhjertet i arbejdet for erhvervets fremtid. Forventningen er, at en samlet strategi og handlingsplan bliver præsenteret for Dansk Gartneris medlemmer på en konference i sommeren 2011.

Hensigten med Den Grønne Vækstklynge er at skabe vækst og øget innovation i den grønne sektor, der omfatter alle producenter af gartneriprodukter i Danmark. Det skal ske ved en række værdiskabende og koordinerende tiltag, der både er til gavn for forbrugernes sundhed, men også er i balance med det omgivende samfund samt i respekt for mennesker og miljø.

Indsatsen skal nå følgende:

- 2012: Vi har et systematisk samarbejde og videndeling mellem alle klyngens deltagere, indsatsen bygger på konkrete handlinger og målsætninger
- 2015: Vi skaber vækst ved at udvikle de mest friske, sunde og bæredygtige produkter til markedet
- 2025: Vi har fordoblet produktionen i den grønne sektor og øget afkastningsgraden til 10 %

For at finde frem til de midler, der skal realiseres de ambitiøse mål, er der nedsat i alt syv arbejdsgrupper,

som vist i figur 1. Arbejdsgrupperne skal udarbejde analyser, strategier og handlingsplaner inden for deres respektive fokusområder, som det er fastlagt i et kommissorium.

Nedenfor er givet en foreløbig status for arbejdet i arbejdsgrupperne, som endnu ikke er afsluttet:

FINANSIERING, GENERATIONSSKIFTE OG PRIVAT VIDENSERVICE

Gartnerierhvervet - og især væksthusholdningen - befinder sig i en situation, hvor det er vanskeligt at finansiere de nødvendige investeringer i gartneriaktiver for fremtidig vækst. Arbejdsgruppens drøfter derfor tiltag, som kan lette erhvervets adgang til lånekapital.

Følgende emner indgår i drøftelserne:

- Øget adgang til lån i pengeinstitutter og realkreditinstitutter
- Vækstkaution
- Fondsmidler

Gartnerierhvervets gennemsnitsalder er i dag på omkring 53 år. Derfor drøfter arbejdsgruppen mulighederne for at fremme generationsskiftet ved:

- Glidende generationsskifte mellem unge og ældre gartnere
- Yngre jordbrugerlån ved etablering i selskabsform
- Vækstkaution ved ejerskifte

Også gartnerisektoren har behov for specialviden. Derfor vil arbejdsgruppen afdække, om der på markedet for "privat videnservice" udbydes ydelser, som sektoren med fordel i højere grad kan benytte sig af, og om der kan tages konkrete initiativer til at sætte mere viden i spil.

BÆREDYGTIGHED – ENERGI OG KLIMA, PESTICIDER

Energi

Både regeringen og oppositionen har en målsætning om, at Danmark skal være 100 % fossilfrit senest i år 2050. Danmark er i EU-sammenhæng endog forpligtet til at opnå føl-

gende delmål i 2020:

- CO₂-udledningen skal være reduceret med mindst 20 % set i forhold til 2005
- Mindst 30 % af det samlede energiforbrug skal være VE-baseret

Væksthusholdningen har opnået markante reduktioner i energiforbruget, men erhvervet er fortsat relativt energitungt, og energiomkostninger er en stor udgiftspost. Erhvervet står altså over for store udfordringer på det energi- og klimapolitiske område. Derfor er arbejdsgruppens vigtigste opgave:

- At udarbejde energi- og klimapolitiske målsætninger for væksthusholdningen
- At angive virkemidler til at opnå disse mål, herunder hvordan øget samarbejde og videndeling mellem væksthusholdningens aktører kan bidrage hertil

Pesticider

Både regeringen og oppositionen har en ambition om at reducere pesticidforbruget og dermed eventuelle

skadevirkninger i forhold til mennesker, dyr og natur. Regeringens plan på området er indbygget i Grøn Vækst-aftalen. Heri indgår en række konkrete mål for landbrugets hovedkulturer, generelle tiltag på området og konkrete punkter i forhold til gartnerierhvervet:

- Grøn omlægning af pesticidafgiften
- Fortsat restriktivt godkendelsesordning for pesticider
- Fokus på integreret plantebeskyttelse
- Øget forskningsindsats i integreret plantebeskyttelse og pesticiders skadevirkninger
- Fordobling af det økologiske areal i 2020

Erhvervet har en interesse i at sikre både miljøet og arbejdsmiljøet samt at producere fødevarer med få pesticidrester. Men en restriktiv godkendelsespolitik, høje pesticidafgifter og et lille marked for plantebeskyttelsesmidler i Danmark betyder, at der er forholdsvis få plantebeskyttelsesmidler til rådighed, og det svækker konkurrenceevnen. På den baggrund drøfter arbejdsgruppen blandt andet:

- En politisk holdning og mål for anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler
- Virkemidler til, hvordan øget samarbejde, videndeling og konkrete tiltag mellem væksthusholdningens aktører kan understøtte holdningen og målene

FORSKNING OG UDVIKLING, INNOVATION OG UDDANNELSE

Gartnerierhvervet udfordres af en stigende international konkurrence. Ressourcer til forskning, innovation, videnoverførsel og uddannelse bliver afgørende for erhvervets fortsatte udvikling. Arbejdsgruppen vil på denne baggrund:

- Beskrive den aktuelle situation på forsknings- og uddannelsesområdet

- Identificere og analysere erhvervets forsknings- og uddannelsesbehov
- Give anbefalinger og strategier, der sigter på at løfte innovations- og uddannelsesniveauer i erhvervet.

STRATEGI, LEDELSE OG FORRETNINGSUDVIKLING

Arbejdsgruppen vil blandt andet:

- Analysere og beskrive nye forretningsmodeller for den danske gartnerisektor
- Analysere mulighederne for at ansætte, fastholde og udvikle personale med en lang videregående uddannelse
- Analysere mulighederne for outsourcing af visse produktionsprocesser og støttmuligheder i den forbindelse
- Analysere og beskrive erfa-grupperes opbygning og funktion
- Analysere forudsætningerne for etableringen af en velfungerende ledelsesgruppe og bestyrelse

MODE, DESIGN, BOLIGINDRETNING, FREMSTØD

Arbejdsgruppens udgangspunkt er, at gartnerierhvervet - og især væksthusholdningen - befinder sig i en situation, hvor produkterne har følgende udfordringer: Lav pris, dårligt/manglende image og lav involveringsgrad blandt forbrugerne.

Det er gruppens opgave at skabe flere og helt nye relationer til andre væsentlige aktører inden for mode-, design- og boligindretningsindustri-erne. Det indgår i denne opgave at vurdere mulige veje og finansieringskilder til (fælles) fremstød - nationalt og internationalt - i samarbejde med de nævnte industrier.

Herudover vil gruppen arbejde for øget videndeling og øget samarbejde internt i gartnerisektoren om og med de ovennævnte tilgrænsende industrier.

KAJ JØRGENSEN OG H.K.H. PRINSESSE BENEDIKTE
FOTO: DANSK GARTNERI

SALG, MARKEDSFØRING OG IMAGE

Arbejdsgruppen vil blandt andet beskæftige sig med disse områder:

- Den eksisterende markedsføring, branding og de nuværende salgsaktiviteter
- Nye salgsmodeller for den danske gartnerisektor
- Mulighederne for branding af de danske produkter
- Mulighederne for samarbejde (på forskellige niveauer) inden for markedsføring
- De forventede konsekvenser af at følge kundernes behov, f.eks. i forbindelse med datomærkning af frugt og grønt samt helt at undgå pesticidrester i frugt og grønt
- Kriterier for og etablering af den velfungerende salgskategori

SUNDHED, KOST OG ERNÆRING

Det danske marked for frugt og grønt er voksende, men langt de færreste danskere indtager fortsat de anbefalede 600 g frugt/grønt dagligt. Det er derfor en hovedopgave for arbejdsgruppen at drøfte mulige tiltag, som kan forbedre danskernes

kostvaner ved at øge danskernes indtag af frugt og grønt

Arbejdsgruppen opstartes i en fase 2, hvor gruppen til den tid vil drøfte disse emner:

- Danskernes kostvaner og befolkningsgrupper med særlige problemer/behov
- Sundhedsanbefalinger/kampagner m.v.
- Gartnerierhvervets markedsføring af frugt og grønt før og efter 2013, hvor den nuværende EU-støttede kampagne udløber
- Konkurrencesituationen over for udenlandske produkter
- Skatter og afgifter som styringsinstrumenter
- Økologisk kontra konventionel produktion

På grundlag af resultaterne fra arbejdet i arbejdsgrupperne og erfaringerne fra præsentationen for Dansk Gartneris medlemmer vil en erhvervspolitisk strategi og kommunikationsplan blive formuleret inden udgangen af 2011.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Den Grønne Vækstklynge: Arbejdsgrupper

FIGUR 1
På grundlag af resultaterne fra arbejdet i arbejdsgrupperne og erfaringerne fra præsentationen for Dansk Gartneris medlemmer vil en erhvervspolitisk strategi og kommunikationsplan blive formuleret inden udgangen af 2011.

Dansk Gartneri skal bevæge sig fra "Den onde cirkel" (Figur 2) til "Den gode cirkel" (Figur 3)

FIGUR 2

FIGUR 3

Gartneribranchen: Udgifterne til energi og arbejdskraft er for høje, og der er behov for bedre adgang til kapital.

Hvilke politiske initiativer mener I er vigtige og nødvendige for at skabe vækst for gartnerisektoren?

FOTO: BØG MADSEN

Hans Schultz, Bøg Madsen:

Det allervigtigste er, at politikerne er med til at sørge for, at vi herhjemme har en finansiel sektor, der fungerer optimalt. Men alle politiske initiativer, der er med til at sikre, at vi i fremtiden har det bedste erhvervsklima som muligt, er velkomne.

Specielt skal man have øje for vores sektors muligheder for at konkurrere med Holland, hvor erhvervsklimaet er noget bedre. Men ellers synes jeg, at vi i sektoren skal have fokus på selv at udvikle vores gode virksomheder, så de bliver endnu bedre.

FOTO: XXX

Allan Rømer, Gasa NORD GRØNT:

Der skal mere politisk fokus på rammevilkårene, så det gør det muligt for os at drive vores sektor. Konkret skal de danske politikere finde ud af, hvad de vil gøre med hensyn til EU's driftsfondsprogrammer og i det hele taget producentorganisationerne. Hvis ikke vi igen får ophævet suspensionen og får adgang til driftsfondsprogrammerne, så får vi en drastisk forringelse af vores konkurrencevilkår.

Dertil kommer, at vi håber, at lovgivningsarbejdet med hensyn til vandplaner og pesticidplaner falder fornuftigt ud, så vi får sikret adgang til vand.

For vores virksomhed ser vi gerne støtte til sundhedskampagner f.eks. "6 om dagen", der får folk til at spise mere frugt og grønt. I det hele taget bør politikerne, set i lyset af fødevareremanglen, interessere sig mere for, hvordan man opretholder

FOTO: GASA KOLDING

Michael Ollendorff, GASA Kolding:

Vi har det problem i branchen, at omkostningsniveauet, primært på løn og energi, stiger, mens indtægtsgrundlaget falder. Det kunne vi godt bruge politikernes hjælp til at få gjort noget ved. Der er kun 80 km fra Kolding og til grænsen, hvor omkostningsniveauet er helt anderledes lavere. Så vi skal have lidt hjælp fra politikerne for at kunne få lavere priser på arbejde og energi, så vi kan forbedre vores konkurrenceevne.

Specielt de små gartnere har meget svært ved at skaffe kapital, da bankerne har klappet kassen i. Mange lever på bankens nåde og har ikke mulighed for at investere i ny teknologi.

De små virksomheder har for dårlige forhold. Der er efterhånden kun plads til de meget store. Vi ser også gerne politiske initiativer, der generelt kan forbedre vilkårene for små virksomheder.

GUDP (Grønt Udviklings- og DemonstrationsProgram)

Dansk Gartneri har spurgt bestyrelsesmedlem i GUDP Bent Claudi Lassen: "Hvad vil GUDP, og hvad betyder GUDP for Dansk Gartneri?"

Bent Claudi Lassen svarer: Bestyrelsen for GUDP har formuleret missionen for 2011-2013 således:

"GUDP skal fremme ambitiøs forretningsorienteret nytænkning i det danske fødevarerhverv gennem dynamisk samspil mellem styrket bæredygtighed, effektivitet og værdiløft".

Værdiløftet opnås gennem høj kvalitet, effektivitet, markedsud-

vikling, vækst og bæredygtig produktion.

I 2011 udmøntes ca. 180 mio. kr. til store projekter, dvs. projekter med et budget på 3-20 mio. kr., og ca. 20 mio. kr. til udviklings- og demonstrationsprojekter samt netværks- og partnerskabsprojekter med et budget på 0,5-3,0 mio. kr.

Gartnerisektoren fik i første ansøgningsrunde i 2010 bevilget 1 mio.

kr. til etablering af en dansk grøn vækstklunge inden for gartneri- og grøntprodukter samt 600.000 kr. til et projekt om spiselige produkter i potter.

GUDP lægger vægt på, at projekter fører til konkrete udviklings- og demonstrationsmål. Det betyder, at tilskud kun gives, hvis projektplanen viser, at projektet tilfører merværdi i form af beskrevne konkrete resultater, som der kan følges op på.

FOTO: COLOURBOX

Plant skov for klimaet, miljøet og befolkningen

I 2002 fremlagde regeringen "Danmarks nationale skovprogram" med en ambitiøs målsætning om, at skovarealet skal fordobles i løbet af en trægeneration (80-100 år).

Siden har det dog knebet med pengene, og nytplantningerne halter derfor langt efter målsætningen. I 2011 vil "Skovpolitisk Udvalg" være klar med nye anbefalinger til regeringen om den fremtidige skovpolitik.

Den 1. juni 2010 nedsatte miljøminister Karen Ellemann det længe ventede skovpolitiske udvalg med repræsentanter for både offentlig og privat skov med både erhvervs- og friluftsinteresser. Det skete for at få en koordineret planlægning for Danmarks skove, hvor benyttelse og beskyttelse går hånd i hånd. Udvalgets anbefalinger til regeringen forventes at være klar i marts 2011.

Skovpolitisk Udvalg blev nedsat samme dag, som Folketinget behandlede et forslag fra oppositionen om en bæredygtig skovpolitik. Forslaget var fremsat i forsøg på at få initiativet i skovpolitikken og de mange vindere:

- At nedbringe CO₂-niveauet ved at producere træ
- At beskytte grundvandet
- At øge biodiversiteten
- At fremme friluftsliv og turisme
- At øge biodiversiteten
- At levere vedvarende energi

Af aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti om Grøn Vækst fremgår det, at der frem mod 2015 vil blive etableret ca. 800 ha ny bynær skov og ca. 6.900 ha ny privat

skov. Men for at nå målet i Danmarks nationale skovprogram er det nødvendigt at plante 5.000 ha ny skov om året.

Siden 2002 er der tilmed kommet yderligere fokus på klimapolitikken, herunder hvordan CO₂-udledningen kan reduceres. Skovene kan bidrage til dette ved at binde CO₂ i træ og træprodukter og ved øget anvendelse af træ til energiformål.

Skovpolitisk Udvalg har allerede tilvalgt skovene i miljøpolitikken. For at satse på CO₂-lagring og biomasseproduktion har udvalget nemlig foreslået, at der både bliver bedre muligheder for at dyrke hurtigtvoksende træer til energiformål

og langsomtvoksende træer, der kan lagre CO₂. Det er sket i tilknytning til Klimakommissionens anbefalinger om, hvordan Danmark på lidt længere sigt kan blive helt fossilfrit.

Tilplantninger af ny skov bliver kun vellykket, hvis plantematerialet er af egnet proveniens. For at sikre, at de danske planteskoler kan levere de ønskede planter på de ønskede tidspunkter, skal skovplanlægningen både være langsigtet og sikres de fornødne ressourcer til planens gennemførelse. Produktionstiden for skovplanter er nemlig meget lang, typisk mellem 2 og 4 år.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

I spiller en vigtig rolle i det danske samfund

Som minister kommer man vidt omkring i alle hjørner af de brancher, organisationer og erhverv, der hører til ens ressort. Så heldig er jeg også, og det har været inspirerende for mig at opleve den gejst og energi, der er i netop gartnerierhvervet, som jeg har besøgt adskillige gange i år.

FØDEVAREMINISTER HENRIK HØEGH
FOTO: ANETTE SØNDERBY

Jeg skal ikke lægge skjul på, at I gartnere har en særlig plads i mit hjerte - jeg er jo selv tidligere kirsebærproducent - og føler, at jeg kender lidt til jeres sektor derigennem.

Men jeg skal heller ikke lægge skjul på, at dansk gartneri både vil møde mange muligheder og mange udfordringer i de kommende år. Det er min opgave som minister at bidrage til, at dansk fødevarer- og planteproduktion opretholdes som en både bæredygtig og markedsdrevne produktion.

I spiller en vigtig rolle i det danske samfund. Gartnerisektoren er vigtig for de mange, der arbejder i den. I medvirker til at fastholde og udvikle levestandarden for mange små og mellemstore virksomheder, også i

de egne af Danmark, hvor der er lidt længere mellem husene. Jeres sektor er også vigtig for forbrugerne, der ønsker sikre, sunde og velsmagende fødevarer og for den danske økonomi. Jeres produktion har en værdi på omkring 4,5 mia. kroner, dem kan vi ikke undvære. Slet ikke i en økonomisk krisetid, hvor vi skal skønne på det private erhvervsliv og den vækst, det genererer.

Men jeg ved, at det ikke altid er en dans på roser (heller ikke dem i potte) at være gartner. Også i jeres sektor sker der en lynhurtig strukturudvikling i retning af få, men store gartnerier, særligt i væksthusektoren. I kæmper også med - og mod - en detailhandel, der i stigende grad søger at imødekomme forbrugernes evige krav om discount

og derfor er tilbøjelige til at vælge importerede varer. Også selv om disse varer ofte ikke kan leve op til dansk gartneris standarder inden for sporbarhed, friskhed og pesticidrester.

Jeg tror imidlertid ikke, at ensidig fokusering på pris er vejen frem. Danske gartnere er og skal være fleksible, forudseende og innovative. I skal kunne forudse de nye trends, fortælle den gode historie om produktet og - ikke mindst - levere den fremragende kvalitet, som danske grøntsager, frugter og planter er så kendt for i hele verden. Hver gang!

I spiller en vigtig rolle i det danske samfund. Gartnerisektoren er vigtig for de mange, der arbejder i den. I medvirker til at fastholde og udvikle levestandarden for mange små og mellemstore virksomheder, også i de egne af Danmark, hvor der er lidt længere mellem husene.

Og det kan I. Dansk gartneri har gang på gang bevist, at I kan gå foran. For eksempel i den økologiske grøntsagsproduktion, hvor I længe har været førende. Nu kommer resten af EU godt med, og så skal I til at fokusere på at konsolidere jer og koncentrere jer om det, I er bedst til. Også på områder som produktudvikling, miljøteknologi og energieffektivitet har I vist, at I kan noget, som ikke mange kan gøre de danske gartnere efter.

Vi ved alle, at vi i Danmark hverken er størst eller billigst. Heller ikke på gartnerisiden. Derfor skal vi være klogest, både når det kommer til knowhow, teknologi og produktudvikling. Jeg ønsker i høj grad at støtte op om dansk gartneris evne til at klare sig i den globale konkurrence.

Og Fødevarerministeriet støtter erhvervet gennem en række ordninger som f.eks. GUDP og miljøteknologiordningen. Det er vigtigt for mig, at de offentlige kroner, der udbetales, anvendes til at øge gartnerierhvervets produktivitet og udvikling. Jeg ønsker at støtte gartneriets evne til at hjælpe sig selv.

Fremtiden byder på udfordringer for dansk gartneri - men også muligheder. Grib dem!

Set under et er de hollandske væksthusegartnere i gennemsnit fortsat større end i Danmark. Struktur-

udviklingen i Danmark har imidlertid betydet, at forskellen er blevet mindre. For væksthuse med potteplanter ses det endog, at det danske væksthuseareal pr. gartneri nu er større end i Holland.

Flere statistiske oplysninger om den danske gartnerisektor kan findes i pjecen "Tal om Gartneriet" på Dansk Gartneris hjemmeside www.danskgartneri.dk.

HENRIK HØEGH,
FØDEVAREMINISTER

FOTO: COLOURBOX

Stor usikkerhed om, hvordan Danmark opnår en fossilfri energiforsyning i 2050

Såvel regeringen som Socialdemokraterne og SF har formuleret ambitiøse målsætninger om, at Danmark skal være 100 % uafhængig af fossile brændstoffer i 2050. Fælles for de to udspil er imidlertid også, at der hidtil ikke har været mange bud på, hvordan man opnår og finansierer målsætningen.

Svarene på disse spørgsmål er derfor i første omgang blevet overladt til regeringens Klimakommission, der i slutningen af september 2010 offentliggjorde sin rapport med følgende hovedkonklusioner:

- Overgangen til et fossilfrit samfund vil kunne ske i løbet af en periode på 40 år
- Midlet hertil vil først og fremmest være store investeringer i et stort antal nye vindmøller samt udvidet biomasseproduktion
- Som følge af forventede prisstigninger på kul, olie og gas vil det være lige så dyrt ikke at foretage denne udbygning med vedvarende energi

Klimakommissionen anbefaler endvidere, at den øgede VE-mængde i elnetene finansieres af elforbruget via forhøjet PSO-afgift. Men det mest opsigtsvækkende virkemiddel, som Kommissionen foreslår, er indførelsen af en ny energiforsyning på al brug af fossile brændstoffer på 5 kr./GJ fra 2011, gradvist voksende til 20 kr./GJ i 2020 og 50 kr./GJ i 2030.

STATUS PÅ VÆKSTHUSGARTNERIERNES ENERGIFORBRUG
Væksthusegartneriet står som et energitunt erhverv med store erkendte udfordringer i denne situation, men heldigvis også med et godt udgangspunkt. Igennem en årrække er der arbejdet ihærdigt på at foretage energieffektiviseringer og med flotte resultater.

Ser man på det store flertal af gartnerier, der har deltaget i den fælles brancheaftale om energieffektiviseringer med Energistyrelsen, kan det nemlig konstateres, at energiforbruget pr. m² væksthuseareal er reduceret med 35 % i perioden fra 1996 til 2009.

Dette arbejde vil blive intensiveret fremover bl.a. også i forbindelse med Grøn Vækstklunge-samarbejdet, hvor en arbejdsgruppe, bestående af gartneriejerne, repræsentanter for forskningen samt leverandører af energiteknologi, netop arbejder med løsninger på klima- og energiuudfordringen. Erhvervet ønsker at give sit bidrag til at samfundet når det stillede ambitiøse mål - også af hensyn til gartneriernes egen konkurrencekraft.

Det vil kræve yderligere investeringer, eksempelvis med hensyn til isolering af væksthuse, men også i nye teknologier som opsamlingslagring og genbrug af sommerens overskudsvarme.

Disse investeringer vil stille krav til gartneriernes investeringsevne. Derfor er der i Dansk Gartneri ingen tvivl om, at nye afgifter på energi kun vil gøre ondt værre, idet disse vil dræne erhvervet for de nødvendige ressourcer. Dansk Gartneri er derfor også foreløbig tilfreds med, at bl.a. skatteminister Troels Lund Poulsen hurtigt afviste Kommissionens afgiftsforslag.

LEIF MARIENLUND

FOTO: TORBEN LIPPERT

Energiafgiftssystemet er blevet omlagt

Skattetrykket for væksthushavnerierne er steget.

Med virkning fra 1. januar 2010 er de ændringer af energiafgifterne, der blev indført i forbindelse med regerings skattereform, trådt i kraft. Der er derved sket store omlægninger i det hidtidige afgiftssystem, der vel aldrig har været populært, men dog indarbejdet og kendt i gartnerierhvervet. Eksempelvis er der nu indført:

- Et nyt individuelt beregnet bundfradrag i forhøjede CO₂-afgifter
- Nye NO_x-afgifter
- Nye CO₂-afgifter på brændsler til elproduktion
- Nye EU minimumsafgifter

Dermed er energiafgiftssystemet blevet yderligere kompliceret. Dansk Gartneri har imidlertid brugt mange ressourcer på at lette de enkelte gartneriers overgang til de nye afgifter bl.a. gennem at holde en række informationsmøder herom for medlemsvirksomhederne. Som noget nyt har Dansk Gartneri også udarbejdet et regneark til beregning af enkeltvirksomhedernes individuelle bundfradrag samt et større samlet regneark, hvor væksthushavnerier kan få beregnet deres nettoafgiftsbetaling alene ved at indtaste periodens energiforbrug. Dette regneark

er i øvrigt opdateret også for 2011, og kan findes på www.danskgartneri.dk under *publikationer/regneark*. Husk derfor dette vigtige hjælpeværktøj.

Inden Folketinget gik på sommerferie i 2010, lykkedes det dog Dansk Gartneri at skabe nogle lovgivningsmæssige forbedringer i afgiftssystemet så som:

- Mulighed for at benytte uudnyttet bundfradrag også i CO₂-afgifterne på brændsler til elproduktion
- Forbedret kompensationsordning for denne CO₂-afgift
- Mulighed for skønsmæssig fastsættelse af bundfradraget, hvor der ikke eksisterer data om afgiftsregnskab/energiforbrug i den historiske basisperiode

På trods af det er der dog ingen tvivl om, at væksthushavnerierne samlede afgiftstryk er vokset i 2010 set i forhold til det tidligere regelsæt. Men her kan det være værd at huske på, hvor galt det kunne være gået, såfremt det ikke var lykkedes for Dansk Gartneri at få indført diverse lempelser for væksthushavnerierne i forbindelse med Skattereformen.

Dette ses tydeligt i den nedenstående tabel over afgiftsbetalingen i et fiktivt væksthushavneri på 30.000 m² med et standardenergiforbrug. Her er angivet afgiftsbetaling med og uden de særregler, der blev opnået for væksthushavnerierne.

Opgørelse over nettobetaling af afgifter på energi i et væksthushavneri på 30.000 m² med et standard-energiforbrug. Beregnet med og uden særregler for væksthushavnerier.¹⁾

LEIF MARIENLUND

Overskrift på model	2010/2013 (faktisk afgiftsbetaling i kr.)	2010 (afgiftsbetaling uden særregler for væksthushavnerier)	2013 (afgiftsbetaling uden særregler for væksthushavnerier)
Afgiftsart			
Rumvarmeafgifter	17.000	17.000	17.000
Distributionsafgift, el	12.000	12.000	12.000
Energiafgift, el	0	33.600	130.200
Energiafgift, naturgas	49.000	177.000	583.400
Energispareafgift, el	41.700	130.200	130.200
CO ₂ -afgift, naturgas	7.000	351.000	351.000
NO _x -afgift	8.000	8.000	8.000
I alt	134.700	728.800	1.231.800

1) Det er her ikke indregnet, at flere af afgifterne pristalsreguleres og forhøjes med 1,8 % p.a.

Den nye pesticidafgift er vanskelig at gennemføre

Ifølge Grøn Vækst skal den nuværende pesticidafgift omlægges, så de mest miljø- og sundhedsbelastende pesticider bliver pålagt den højeste afgift. Omvendt bliver de mere skånsomme pesticider pålagt en relativt lavere afgift.

Den differentierede pesticidafgift skal således sikre et mere direkte økonomisk incitament til at anvende de pesticider, der belaster miljøet og/eller sundheden mindst.

Den nye punktafgift vil erstatte den nuværende værdiafgift, hvor herbicider og fungicider er belagt med en afgift på 25 procent, og insekticiderne på 35 procent.

Der er dermed lagt op til en samlet stigning i afgiftsstørrelsen, således at det økonomiske incitament øges yderligere. Der regnes derfor med et merprovenu i størrelsesordenen 150 mio. kr. - et beløb som tilbageføres til jordbrugerhvervet via en reduktion af jordskatterne.

Afgiftsmodellen skal reducere pesticidforbruget for landbrugets hovedafgrøder, idet det har vist sig vanskeligt at nå de tidligere måltal for behandlingshyppighed.

Med det pesticidforbrug, der er i landbrugets hovedafgrøder, forventes der at være en rimelig størrelsesmæssig sammenhæng mellem merafgiften og reduktionen i ejendoms-skatten.

MODEL BASERET PÅ MIDLERNES EGENSKABER

Hensigten med en ny afgiftsstruktur er naturligvis at fremme valget af mere miljømæssigt skånsomme pesticider.

Miljøstyrelsen har derfor arbejdet med en model, hvor det enkelte pesticides miljøegenskaber skal afspejles i afgiften. Der arbejdes med fire komponenter i afgiften: En basisafgift, en arbejdsmiljøafgift, en afgift i forhold til miljøeffekter og endelig en afgift i forhold til midlets miljøadfærd.

Hvert enkelt middel får dermed sin egen unikke stykafgift. Da det gamle system bygger på en værdiafgift, vil der ske væsentlige ændringer i salgsprisen inkl. afgiften. Nogle midler vil dermed blive billigere, mens de fleste dog vil blive dyrere, når afgiftsprovenuet samlet set bliver større.

SÆRLIG ORDNING FOR VÆKSTHUSE MED RECIRKULERING
I de tilfælde, hvor produktionen sker i såkaldte lukkede væksthuse, vil det være naturligt kun at betale en basis- og arbejdsmiljøafgift. Med "lukkede" væksthuse forstås huse med recirkuleringsystemer, således at eventuel brug af pesticider ikke vil påvirke miljøet.

Der bliver derfor arbejdet med en refusionsordning specielt for dette område, da mange af midlerne kan anvendes både på friland og i væksthuse. Den præcise udformning af refusionsordningen er endnu ikke kendt.

SPECIAL- OG HØJVÆRDI-AFGRØDER I KLEMME
Med disse forudsætninger for afgiften in mente står det klart, at specialafgrøder vil få store stigninger pr. arealenhed. Disse afgrøder dyrkes meget intensivt, ofte med flere hold i en dyrknings sæson, hvorved der bliver behov for langt flere behandlinger end i traditionelle landbrugsafgrøder. Samtidig er der kun få tilladte pesticider til rådighed. Dyrkningsmæssigt er der kun tale om et lille areal, hvorfor der kun markedsføres få midler - og ofte kun ét middel - til at løse problemerne.

Den nye models incitament til at skifte til et andet middel med en lavere miljøbelastning og dermed lavere afgift er derfor reelt ikke-eksisterende.

Dansk Gartneri har fra starten haft den bekymring, at afgiften kun vil virke som en ekstra afgift. Det var derfor glædeligt at se, at der i den seneste version af Grøn Vækst står, at der ved omlægningen af pesticidafgiften vil blive taget hensyn til specialafgrøder, så man modvirker en udflagning af produktionen.

TILBAGEFØRSEL VIA JORDSKATTERNE ER IKKE EN LØSNING
Det er en forudsætning, at der skal være balance i forhold til den nuværende afgift, efter at hovedlandbrugsafgrøderne har opnået det ønskede behandlingsindeks. Men selv når dette er opnået, skal afgifts-

provenuet årligt ligge 150 mio. kr. over det nuværende niveau. Disse 150 mio. kr. skal tilbageføres til erhvervet i form af en reduktion i jordskatterne.

Specialafgrøderne uden kartofler vil dog kun få 1,2-1,5 mio. kr. årligt tilbage, svarende til godt 70 kr. pr. ha. Derfor vil det være umuligt at få balance i afgiftsbetalingen og tilbageføringen for specialafgrøderne.

Dansk Gartner frygter, at denne del af erhvervet vil blive belastet med afgifter på et tocifret millionbeløb, medmindre der laves en særlig ordning på dette område.

Miljøstyrelsen er formentlig også kommet til denne konklusion, idet forskellige mulige tilbageførselsmodeller for specialafgrøder har været vurderet.

Modellerne skal imidlertid godkendes af EU-Kommissionen i henhold til statsstøttereglerne, og det har endnu ikke været muligt at få

godkendt en model, der samtidig er enkel at administrere.

Dansk Gartneri har i hele forløbet vurderet, at en gennemførelse af forslaget, som det foreligger, uden en særordning for specialafgrøderne, vil påføre erhvervet alt for store omkostninger. Det vil forringe erhvervets konkurrenceevne, hvorved der vil ske udflagning af produktion med tab af arbejdspladser til følge. Samtidig vil pesticidindtaget hos befolkningen stige, idet fund af pesticidrester i de udenlandske produkter ligger pænt højere end det danske niveau.

At det ikke er nemt at finde den rigtige model vidner tidsforløbet om. Ikrafttrædelsestidspunktet er rykket af flere omgange. En samlet afgiftsmodel forventes fremlagt for Folketinget i februar 2011 med en mulig ikrafttræden den 1. juli 2011. Afgiftsændringen er i finansloven sat til halv effekt i 2011, hvilket vil sige et ekstra provenu på 75 mio. kr.

TORBEN LIPPERT

FOTO: SÆSONFORDGODSMAG.DK

GUDP skal give vækst

Grønt Udviklings- og DemonstrationsProgram (GUDP) er et vigtigt vækstelement i den Grøn Vækst-aftale, som regeringen og Dansk Folkeparti indgik i juni 2009. Formålet er at støtte de forsknings-, udviklings- og demonstrationsprojekter, som har de største potentialer og løser de mest centrale udfordringer i jordbruget. I 2010 blev programmet første gang åbnet for ansøgning.

I Grøn Vækst har Fødevareministeriet udpeget seks hovedudfordringer, som GUDP skal være med til at løse. Som eksempler på hovedudfordringer af særlig relevans for dansk gartneri kan nævnes "en mere bæredygtig planteproduktion" og "en højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse".

Hensigten er, at GUDP skal samle og udbygge de bedste værktøjer fra henholdsvis Innovationsloven og Fødevareministeriets forskningsprogrammer. Under GUDP skal der således kunne ydes tilskud

til udvikling og demonstration samt forskning, der understøtter eller forbereder gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter. Sektorspecifikke udfordringer som miljø, klima, fødevarerikkerhed, beskæftigelse m.m. er i fokus.

Til at lede GUDP har fødevarerministeren udpeget en uafhængig bestyrelse, der afløser Innovationsudvalget og Det Rådgivende Udvalg for Fødevareforskning (RUFF). I 2010 blev programmet åbnet første gang med en budgetramme på 92 mio. kr. øremærket til økologipro-

jekter og 90 mio. kr. til en bredere satsning med tilskud til udviklings- og demonstrationsprojekter samt udviklingsnetværk-/partnerskaber.

Inden for gartnerierhvervet er der et stort udviklingspotentiale. Alligevel er der ingen gartnerier, som har modtaget tilskud fra GUDP til udviklings- og demonstrationsprojekter hos enkeltvirksomheder. Det skyldes givetvis, at det er de færreste gartnerier, der kan imødekomme et krav om et udviklingsbudget på 3 mio. kr. over højst 5 år for at kunne komme i betragtning.

GUDP vil løbende indkalde ansøgninger til nye GUDP-programmer. Dansk Gartneri har derfor opfordret GUDP's bestyrelse til at sænke budgetkravet, så gartnerierne igen får en reel mulighed for at søge om tilskud til udvikling af nye produkter og produktionsmetoder.

Der kan læses mere om ansøgning om tilskudsmidler, indsatsområder mv. på FødevareErhvervs hjemmeside www.ferv.fvm.dk/gudp.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

EDB-projekt skal optimere gartneres afsætning

Ideen bag Green business & Logistic Intelligence, en såkaldt "Danpot 3.0", blev undfanget af en gruppe gartnerere, der ønskede at flytte fokus fra produktionsorienterede gartnerier til markedsorienterede gartnerier. Med øgede krav om transparens og stigende krav om aftalesalg fra de europæiske indkøbere var det gartnerernes mål hurtigst muligt at gøre den danske gartneribranche til den mest attraktive samarbejdspartner inden for planter i en optimeret værdikæde.

BAGGRUND FOR PROJEKTET
Danske planteproducenter har historisk set været leverandører til hele det europæiske marked med kvalitetsprodukter, hvilket gav Danmark en stærk position i Europa.

En udvikling mod lavere dag-til-dag priser og en efterspørgsel på en snæver del af sortimentet har imidlertid presset størstedelen af den danske produktion på dækningsbidraget pr. plante. Ikke-tilstrækkelige prisstigninger på størstedelen af hovedkulturerne, der knap følger inflationen og slet ikke følger stigningerne i produktionsomkostningerne og kædeindkøbers stigende forhandlingskraft, har flyttet forhandlingskraften over på kædekundernes side.

Fremtidens udfordring for de danske gartnerier og salgsselskaber bliver derfor at gøre sig mere attraktive

som leverandører til forsyningskæderne ved at synliggøre afsætningspotentialet, udvikle systematiske koblingsflader til aktørerne i aftalehandelsmarkedet samt at kunne levere kundedifferentierede færdigvareprodukter i samspil med detailhandlen.

FORMÅL MED PROJEKTET
Danske Prydplanter og Danpot har indgået et samarbejde med det formål at skabe den bedst mulige platform til at udvikle dansk gartnerierhverv fra at være udelukkende omkostningsminimerende virksomheder til at være dækningsbidragsoptimerende virksomheder.

Udviklingen tager udgangspunkt i systemer, der kan tilbyde gartnerierne og salgsselskaberne de bedst mulige værktøjer i fremtidens samhandelsstruktur.

DANSKE PRYDPLANTERS HYPOTESE FOR FREMTIDEN
Mulighederne for projektet har været diskuteret siden Danske Prydplanter i juni 2010 modtog tilsagnet fra Fødevareministeriet om tilskud til at få udviklet det største IT-projekt i branchen siden Danpots tilblivelse.

Hvor fokus i gartnerierne i mange år har været på produktionsfaglig udvikling, er det i dag klart, at fremtidens fokus bliver langt mere kompleks og ud over produktionstekniske forhold også bliver på udviklingen i produkt- og procesinnovation, mind set og afsætningsstruktur. Branchens mantra skal ændres fra udelukkende omkostningsminimerende virksomheder til dækningsbidragsoptimerende virksomheder, der ønsker at være en del af en værdikæde, hvor alle opnår det nødvendige dækningsbidrag til at investere i fremtiden.

PETER LARSEN-LEDET

Krav under Innovationsloven

Projekter under Innovationsloven kan opnå tilskud under forudsætning af, at projekterne er med til at udvikle innovative processer og platforme, der kan øge de danske virksomheders konkurrencekraft i specielt kategorien Små til Mellemstore Virksomheder (SMV'er).

IT-plattformen eller Danpot version 3.0 har derfor til formål at ændre mind settet eller tankegangen i hele værdikæden, dvs. hos gartnerne og salgsselskaber og dernæst hos indkøbere i hele Europa til gavn for alle parter.

FOTO: LOTTE BJARKE

I fremtiden kræver dansk frugt og grønt, at politikerne giver området prioritet

2010 blev et år med en mere fornuftig markedsituation end i tidligere år. Der er blevet skabt en bedre sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel, og dette har resulteret i mere stabile priser.

Der er også andre lyspunkter, vi har kunnet glæde os over, bl.a. en stigning i forbruget af rodfrugter, og der er generelt skabt en fornyet opmærksomhed, ja måske endda renæssance, for danske råvarer bl.a. båret af gastronomiens interesse for området. Danskproduceret kål, krydderurter, champignon, gulerødder, asparges osv. er blevet trendy, og forhåbentlig har vi kun set toppen af isbjerget for interessen.

Igen i år blev det med Fødevarerstyrelsens årlige rapport om pesticidrester (2009) slået fast, at dansk frugt og grønt enten slet ikke, eller i et meget ringe omfang, indeholder pesticidrester. Tendensen er i øvrigt nedadgående for både frugt og bær, hvor der var et markant fald i fund af pesticidrester. Faldet kan skyldes gode dyrkningsbetingelser, men det skyldes utvivlsomt også, at gartneri-

erne omgås brugen af pesticider på en forsvarlig måde.

Igen i år konstaterede rapporten markant flere multiple fund i udenlandsk frugt og grønt – op mod 10 gange oftere end i danskproduceret frugt og grønt. Det er endnu en god grund til, at politikerne burde indse fordelene ved at skabe de bedste forhold, så man kan opretholde en levedygtig gartnerisektor af danskdyrket frugt og grønt.

Vi har dog haft store problemer med PO-ordningen efter at EU's revision har kritiseret Danmarks fortolkning af reglerne. I Dansk Gartneri mener vi, at politikerne må finde en hurtig løsning, der kan løse op for uenigheden med hensyn til tolknings spørgsmål og formkrav. Det er uholdbart, at situationen har skabt stor økonomisk usikkerhed i

MOGENS CHRISTENSEN / FOTO: METTE KRULL MØRE

salgsorganisationerne. Nu må der handling til, også af hensyn til sektorens konkurrenceevne.

Det er i øvrigt positivt, at sektoren har fået bevilget et nyt markedsføringsprojekt af EU, der nu er godt i gang og løber frem til 2013. I erhvervet er der også bekymring for, at pesticidafgifter vil belaste os yderligere. Højere pesticidafgifter vil ikke virke adfædsregulerende på vores område og vil derfor alene virke som en skat på erhvervet. For nogle producenter vil det føre til, at man afvikler produktion herhjemme, fordi det dermed ikke længere er lønsomt. Resultatet bliver udflytning af den mest sårbare produktion til andre lande med lempeligere regler, hvor efter der blot vil forekomme mere import af frugt og grønt med flere pesticidrester. Det betyder altså, at afgifterne derved

blot fører til ringere fødevarer og mindre dansk produktion.

Det ER et politisk valg, om man i fremtiden ønsker en sektor med danskproduceret frugt og grønt. Hvis man ikke giver området den nødvendige politiske opmærksomhed og forbedrer rammevilkårene, så bliver forretningsgrundlaget for drift og produktion stadigt ringere. Alt sammen til skade for folkesundheden og beskæftigelsen i udkantsskemaerne. Dansk frugt og grønt har faktisk en fremtid, hvis politikerne i stedet fokuserer på de fantastiske resultater, som gartnerierhvervets spiselige sektor faktisk frembringer i disse år, med meget lavt indhold af pesticidrester i frugt og grønt og det forrygende comeback for danske råvarer.

MOGENS CHRISTENSEN

”Åbent Gartneri” 2011

Dansk Gartneri har fået mulighed for at indstille gartnerier, planteskoler og frugtplantager som værter til ”Åbent Landbrug”, som Landbrug & Fødevarer med stor succes gennemfører hvert år 3. søndag i september. I 2010 var det gennemsnitlige besøgstal oppe på 870 personer.

De værter, som bliver udvalgt til at deltage, vil i maj-juni få besøg af en konsulent fra ”Åbent Landbrug”. Konsulenten bistår værten med råd

og vejledning forud for arrangementet, en folder med portræt af virksomheden, annoncering i lokalblad og landsdækkende aviser, skilte og andre praktiske hjælpemidler.

Deltagelse som vært er gratis. Hvis du er interesseret i at være vært under ”Åbent Landbrug” i 2011, kan du sende en interesselikende givelse til Dansk Gartneri på adressen dfr@lf.dk senest den 27. marts 2011.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: LOTTE BJARKE

FOTO: TORBEN LIPPERT

Folketingets politikere på gartneribesøg

Det er en vigtig del af en brancheorganisations arbejde at have en tæt og løbende kontakt til Folketingets politikere og andre beslutningstagere

Vi inviterer også politikere på virksomhedsbesøg hos vores medlemmer, hvor de får konkret indsigt i de moderne, effektive og ansvarlige forhold, hvorunder gartneriproduktion foregår i Danmark. Naturligvis sker det også med henblik på større forståelse for erhvervets rammevilkår i en tid med finanskriser, hårdere konkurrence og stigende krav fra myndighederne.

I det seneste år har adskillige politikere takket ja til at komme på besøg hos gartnerierne. Et af disse besøg fandt sted i slutningen af september, hvor dele af Folketingets Fødevarerudvalg havde sat en hel dag af til gartneribesøg på Fyn.

Der var tale om et tæt program hvor udvalgets medlemmer så, hvordan champignonproduktion hos Gartneriet Egehøj i Veflinge fandt sted. Senere kom udvalget forbi æble- og pæreproduktionen hos frugtavler Jan Jager, Nr. Broby, for til sidst at se grøntsagsproduktion i væksthuse hos Mads Pedersen, Bellinge.

Kent Stenvang fra Egehøj Champignon forklarede bl.a. udvalget, hvilke store krav der stilles til virksomhederne i Danmark for at honorere

den velfærd, som alle nyder godt af. Stenvangs budskab var bl.a., at en ansvarlig virksomhed som hans gerne bidrager til velfærden, men det betyder alt andet lige også, at prisen på de danskproducerede varer derfor nødvendigvis må være højere end de importerede varer. For at få en højere pris kræver det, at produktets kvalitet på alle punkter er højere. Erhvervet må så tilsyneladende leve med at have en relativ lav markedsandel af det danske forbrug, hvor der sælges mere af billigere importerede varer af lavere kvalitet.

Under besøget på Egehøj Champignon fik udvalget endvidere direkte indsigt i et innovativt projekt. Seniorforsker Hanne Lakkenborg Kristensen, DJF Århus Universitet, fortalte om et projekt, hvor champignonens sunde egenskaber er i fokus, og hvor der bl.a. arbejdes på at gøre champignon til en fødevarer, der i fremtiden kan supplere vores kost med det vigtige D-vitamin, idet D-vitaminet kan tilføres ved en særlig belysning.

Hos Jan Jager fik politikerne et kontant indblik i frugtavlerens vilkår i Danmark. Her handler udfordringen om svingende høstudbytter, men

også svingende salgspriser og vanskeligheder ved at producere kernefrugt uden brug af pesticider. Jager kunne derfor orientere udvalget om, at dansk æble- og pæreproduktion er hårdt presset af disse udfordringer.

Udvalget fik også klar besked om, at yderligere stigninger i pesticidafgifterne umiddelbart vil reducere den danske produktion. En stigning i pesticidafgifter vil ingen adfædsregulerende effekt få. Valget står for avleren, om han skal beskytte sit afkast på ca. 150.000 kr. i form af pærer på træerne eller risikere et udbytte på ingenting ved at udsætte dem for en betydelig risiko for et svampeangreb. Effekten af en øget pesticidafgift vil derfor kun yderligere forringe vilkårene for dansk produceret kernefrugt, og resultatet heraf bliver mindre dansk frugt og formentlig større import af udenlandsk frugt.

Gartneriejer Mads Pedersen fra Alfred Pedersen og Søn har stor fokus på de høje omkostninger ved at producere grøntsager i Danmark. Et godt arbejdsmiljø koster, hvilket alt andet lige betyder, at varen må koste mere end importerede produkter. Til gengæld viser rapporterne om pesti-

cidrester fra Fødevarerstyrelsen klart, at der kun findes få pesticidrester i de danske tomater. Til gengæld findes der pesticidrester i halvdelen af de importerede tomater.

Mads Pedersen roste den tidligere Innovationsordning, der efter hans mening har været vigtig med hensyn til at understøtte udviklingen af et godt arbejdsmiljø og en bæredygtig produktion. Mads Pedersen udtrykte også håb om, at afløseren for Innovationsordningen - den nye GUDP-ordning - kan fortsætte med at udvikle erhvervet, hvis ordningen får de rigtige prioriteringer. Under besøget fik udvalget desuden en grundig orientering om udfordringerne i en økologisk tomatproduktion.

Deltagere fra Fødevarerudvalget:
René Christensen (DF), formand
Torsten Schack Pedersen (V)
Erling Bonnesen (V)
Bjarne Laustsen (S)
Kristen Touborg (SF)
Tage Leegaard (KF)
Fra Fødevarerudvalgets sekretariat:
Louise Piester og Tommy Jørgensen

TORBEN LIPPERT

EU: Fortsat stærkt fælles landbrugspolitik frem mod 2020

Der skal fortsat være en stærk fælles landbrugspolitik for at kunne imødekomme fremtidige udfordringer som bæredygtig forvaltning af naturressourcer, klimaforandringer, global konkurrence og lokal beskæftigelse. Det slog EU-Kommissionen den 18. november 2010 fast i en meddelelse til Europa-Parlamentet om reformkursen for den fælles landbrugspolitik frem mod 2020.

Tyskland og Frankrig har i et fælles udspil krævet, at EU's landbrugspolitik bevares på et stort set uændret niveau efter udløb af indeværende programperiode i 2013. Samme synspunkt går igen i Kommissionens udspil til de kommende politiske forhandlinger. Dermed står Danmark helt isoleret i EU med Folketingets beslutning om, at støtteordningerne skal udfases.

I samme meddelelse skitserer Kommissionen sit eget generelle bud på, hvordan den fælles landbrugspolitik skal se ud i fremtiden. Den skal fortsat være baseret på to søjler, hvor søjle I indeholder den direkte støtte, som ydes til alle jordbrugere på årlig basis, mens søjle II består af støtteordninger, der efter nationale valg giver medlemsstaterne mulighed for at målrette tilskud til særlige behov efter et godkendt landdistriktsprogram.

Den direkte støtte (søjle I), dvs. enkeltbetalingen, der inden for gartneriet især kommer frilandsproduktionen til gode, foreslås blandt andet baseret på følgende principper:

- En ensartet grundlæggende indkomststøtte til alle aktive jordbrugere
- En obligatorisk "grøn" komponent til for eksempel permanente græsarealer, grønt plantedække, økologisk brak mv.
- En supplerende indkomststøtte i ugunstigt stillede områder

Kommissionen fremhæver desuden, at landdistriktspolitikken (søjle II) har vist sin værdi ved at styrke bæredygtigheden af EU's jordbrugssektor.

Landdistriktspolitikken skal fortsat bidrage til:

- Jordbrugets konkurrenceevne ved at fremme innovation og omstrukturering og mere effektiv anvendelse af ressourcerne
- En bæredygtig forvaltning af naturressourcer, hvor der tages hensyn til miljøet, landskabspleje og bevarelse af arealernes produktionskapacitet
- Udvikling af landdistrikterne i hele EU gennem en styrkelse af lokalområder

Kommissionens meddelelse angiver ingen beløbsstørrelser for støtte-niveauer eller budgetandele til medlemsstaterne. Reformen af den fælles landbrugspolitik skal derfor ses i sammenhæng med forhandlingerne om de finansielle rammer. Forhandlingerne om landbrugspolitikken forventes afsluttet i foråret 2012.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Landdistriktsprogrammet

Den 16. juni 2009 indgik regeringen og Dansk Folkeparti en aftale om Grøn Vækst, som skal sikre, at et højt niveau af miljø-, natur- og klimabeskyttelse går hånd i hånd med en moderne og konkurrencedygtig jordbrugsproduktion. Grøn Vækst-aftalen udmønter Danmarks landdistriktsprogram for perioden 2010-2013.

Frem til 2014 omfatter tilskudsmulighederne under det danske landdistriktsprogram bl.a. tilskud til implementering af ny miljøteknologi, læhegn, privat skovrejsning, energi-afgrøder, økologi, integreret produktion, ø-støtte samt et MadEksperimentarium.

FOTO: XXX

FOTOS: SÆSONFORGODSMAG.DK

EU-revision kritiserer Danmark for markedsordning for frugt og grønt

Danmarks administration af markedsordningen for frugt og grønt fik i marts 2010 kritik af EU's revision. Kritikken blev begrundet med, at de danske producentorganisationer grundlæggende havde problemer med at leve op til kravene i forordningen. Derudover mente EU-revisionen, at den gennemførte kontrol fra dansk side ikke har levet op til EU's krav.

Markedsordningen for frugt og grønt:

Via tilskud til producentorganisationers driftsprogrammer og driftsfonde inden for frugt- og grøntsagssektoren søger EU-kommissionen bl.a. at tilpasse produktionen til efterspørgslen, at øge kvaliteten af frugt og grønt samt at videreføre sektorens bestræbelser på at producere effektivt og samtidigt tage hensyn til miljøet. Ordningen er en del af EU's samlede landbrugspolitik. Ordningen administreres efter en omfattende EU-forordning af Fødevarer-Erhverv under Fødevarerministeriet. Danmark har i de seneste år anvendt 35-40 mio. kr. årligt på ordningen.

FORNYET DANSK KONTROL
Som en konsekvens af dette iværksatte FødevarerErhverv hen over sommeren 2010 en fornyet kontrol af salgsorganisationerne ved Plantedirektoratet.

Den nye danske kontrol har derfor netop med baggrund i EU-revisionens kritik påpeget en række forhold hos alle salgsorganisationer, som skal bringes i orden.

Konsekvensen af de manglende forhold blev desuden, at alle salgsorganisationer fra medio oktober 2010 fik deres godkendelse og tilskudsudbetalinger sat i bero, hvilket er noget overraskende, da alle salgsorganisationerne hele tiden har været godkendt af FødevarerErhverv.

SUSPENSION OG MANGLENDE TILSKUD
I månederne omkring årsskiftet 2011

har salgsorganisationerne arbejdet intenst på at rette op på de kritiserede forhold. Såfremt det lykkes vil det være muligt for salgsorganisationerne at generhverve deres godkendelse. Der er dog fortsat en række forhold og konsekvenser, som ikke er afklaret, herunder hvorvidt der kan efterbetales tilskud i den periode, hvor salgsorganisationen har været suspenderet.

Det har igen haft betydning for aktiviteterne i 2011, hvor den uafklarede situation omkring suspensionen har betydet, at man ikke ville gå i gang med investeringerne i driftsprogrammerne.

For salgsorganisationerne har forløbet selvsagt været særdeles vanskeligt og utilfredsstillende og skabt stor usikkerhed omkring økonomien og likviditeten i ordningen.

PROBLEMER OGSÅ I ANDRE EU-LANDE
Forløbet i Danmark er i øvrigt ikke enestående, idet der åbenbart har fundet lignende forløb sted i Frankrig og England, som endte med krav om tilbagebetaling. EU-revision i Tyskland, Holland og Belgien har også afsløret problemer med administration af ordningen, hvilket i sig selv er bemærkelsesværdigt. Det er ikke normalt, at kontrol og implementeringen af en forordning går så skævt i en række nordeuropæiske lande, som det har været tilfældet her.

Det rejser spørgsmålet om, hvorvidt revisionens tolkning af reglerne i markedsordningen er tidssvarende set i lyset af strukturudviklingen med stadigt færre, men større producenter og salgsorganisationer. Grundprincipperne i kravene til en salgsorganisation under markeds-

ordningen synes at være i orden. Men tolkningen, i forhold til hvordan man gennemfører og dokumenterer kravene, synes ikke at stemme overens med nutidens struktur på området. Dansk Gartneri vil derfor rejse problemstillingen i EU med henblik på at få belyst behovet for justeringer.

De fulde konsekvenser af EU-revisionen for Danmark kendes endnu ikke pr. medio januar 2011. FødevarerErhverv er fortsat i dialog med EU-revisionen, og der mangler en afklaring omkring tilskudsudbetalingen.

TORBEN LIPPERT

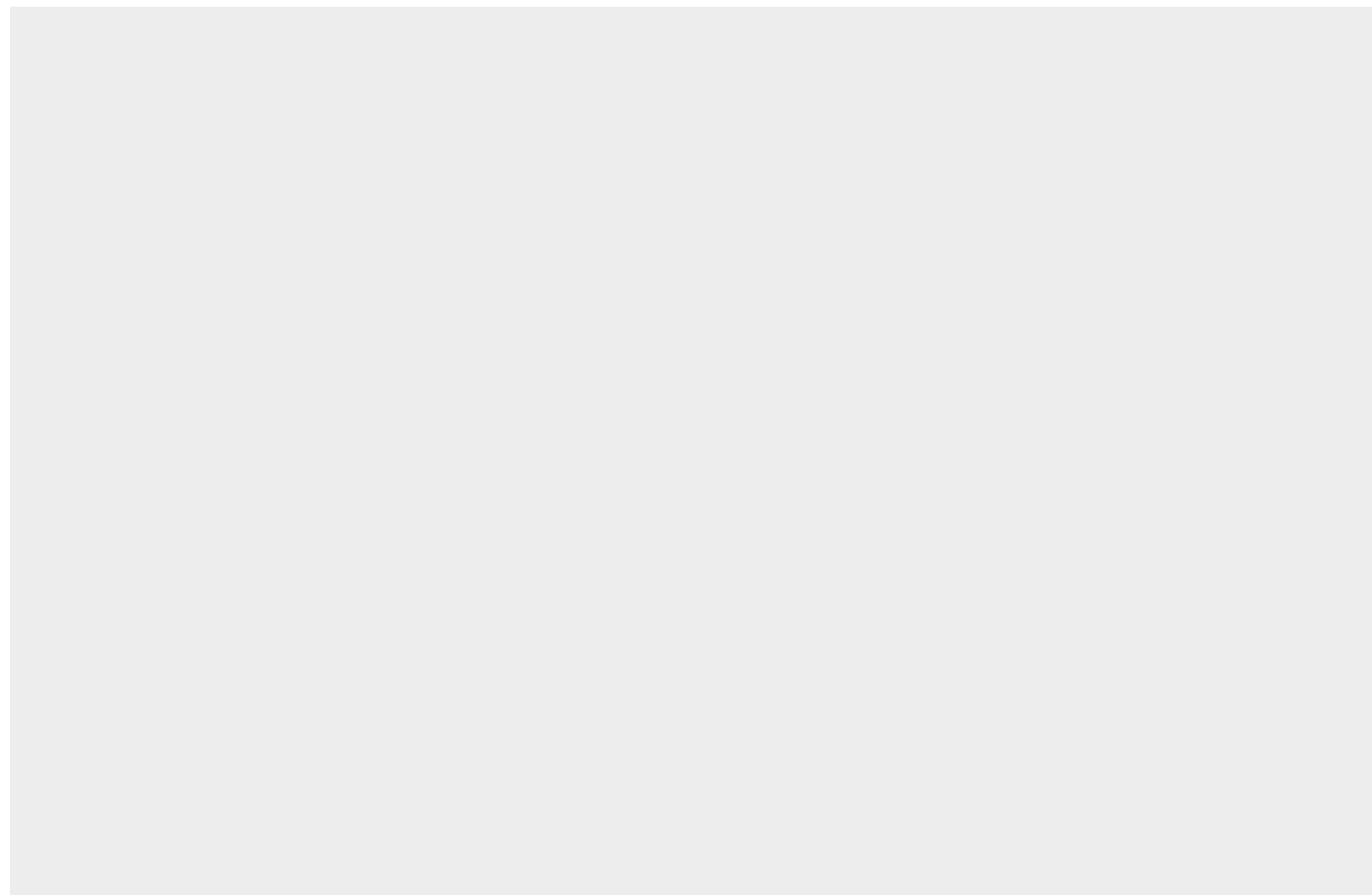

FOTO: XXX

Krav om strategi og effektivitet i gartnerifonde

Bestyrelserne for gartnerbrugets fonde har vedtaget en ny fælles strategi for perioden 2011-2013. Strategien er en grøn vækststrategi, som så vidt muligt opstiller klare mål for den indsats, der ydes tilskud til. Som noget nyt vil nogle tilskudsmodtagere blive bedt om at medvirke ved en evaluering af de projekter, som fondene udvælger til effektivitet.

Ultimo 2009 vedtog Folketinget en ændring i lovgrundlaget for jordbrugets fonde, den såkaldte landbrugsstøttelov. Som noget nyt blev fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at fondene skal formulere en strategi for effekten af deres aktiviteter med opstillede effektmål.

I efteråret 2010 blev lovændringen udmøntet i en ny bekendtgørelse om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugs- og fiskeriområdet. I bekendtgørelsen (administrationsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen pålægger fondene at vurdere effekten af udvalgte aktiviteter:

- Hver fond skal formulere en strategi for effekten af sine aktiviteter med opstillede effektmål. Strategien skal offentliggøres på fondens hjemmeside.

- Fondene skal redegøre for resultatet af effektiviteten i ledelsesberetningen til årsregnskabet. Effektiviteten kan gennemføres med fondsmidler.

Bestyrelsen for Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug samt bestyrelsen for Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter har i efteråret 2010 vedtaget enslydende strategier for perioden 2011-2013. Strategien bakker op om regeringens ønsker om grøn vækst, og den vil fremover blive ajourført på fondenes årlige fællesmøde, der holdes om foråret.

Det nye krav om effektivitet mødes ved, at fondsbestyrelsen udtager enkelte projekter til evaluering i forbindelse med stillingtagen om tilskud. Ansøgerne bliver derfor opfordret til at opstille klare mål for den indsats, der søges

tilskud til. Og tilskud vil blive betinget af ansøgers medvirken ved en effektivitet, som finansieres med fondsmidler.

Efter den nye bekendtgørelse skal fondenes strategier første gang

offentliggøres med årsregnskabet for 2010, det vil sige primo 2011. Fondene skal første gang redegøre for resultatet af effektiviteten i årsregnskabet for 2011.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Bestyrelsen for Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug samt bestyrelsen for Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter har i efteråret 2010 vedtaget enslydende strategier for perioden 2011-2013.

Strategien bakker op om regeringens ønsker om grøn vækst, og den vil fremover blive ajourført på fondenes årlige fællesmøde, der holdes om foråret.

Om Gartneribrugets Afsætningsudvalg (GAU)

GAU administrerer to fonde:

- Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug
- Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter

Begge fonde har til formål at styrke frugt- og gartneribrugets udviklingsmuligheder og konkurrenceevne i overensstemmelse med lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.

Fondene har mulighed for at finansiere projekter inden for afsætningsfremme, forskning og forsøg, uddannelse, sygdomsforebyggelse, sygdomsbekæmpelse og -kontrol samt andre foranstaltninger, som fødevareministeren giver sin tilladelse til. Fondsmidlerne skal komme bidragsyderne til gode og må eksempelvis ikke anvendes til dækning af administrationsudgifter.

Fondsbestyrelserne udpeges af fødevareministeren efter indstilling fra en række organisationer, herunder Dansk Gartneri, Landbrug & Fødevarer, Økologisk Landsforening, Forbrugerrådet, Arbejderbevægelsens

Erhvervsråd, Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd. Bestyrelsen for den administrative enhed, GAU, udpeges af Dansk Gartneri.

Midlerne i Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter opkræves direkte hos producenterne som en andel af omsætningen inden for produktgruppen. I 2011 forventes opkrævet omkring 12 mio. kr. Pengene skal anvendes til gavn for den sektor, hvori de er opkrævet.

Midlerne i Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug er en delvis tilbageførelse af de punktafgifter, som staten opkræver på pesticidafgifter. Det fremgår af finansloven for 2011, at der tilbageføres 7,2 mio. kr. til fonden.

I 2011 vil gartneribrugets fonde yde et samlet tilskud til gartneriprojekter på knap 20 mio. kr. Beløbet fordeling på formål er vist i tabellen.

FOTO: TORBEN LIPPERT

Anvendelsen af fondsmidler i 2010

(tusinde kr.)

Formål	Produktionsafgiftsfonden	Promilleafgiftsfonden	I alt
Forskning og forsøg	226	3.792	4.018
Rådgivning	680	0	680
Afsætningsfremme Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	6.419	1.435	7.854
Administration	65	65	130
I alt	12.151	7.397	19.548

Fødevareministeriet er fondsmyndighed for fondene og fører tilsyn. Fondenes budgetter og regnskaber skal godkendes af fødevareministeren.

Alle kan følge med i fondenes aktiviteter på deres hjemmesider www.promilleafgiftsfond.dk og www.produktionsafgiftsfond.dk.

Her findes også oversigter over fondens bestyrelser, budgetter og regnskaber, ansøgningskema og ansøgningsfrister, støttede projekter m.v.

Der er links til fondenes hjemmesider på www.gau.dk.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: SÆSONFORDGODSMAG.DK

Citater fra strategien for gartneribrugets fonde

Gartneribrugets Afsætningsorganisation (GAU), Hvidkærvej 29, Fondsbestyrelserne træffer afgørelse om tilskud til projekter, der bidrager til en mere konkurrence- og bæredygtig gartneriproduktion i hele værdikæden. Udfordringen er en løbende optimering af produktions- og afsætningsmuligheder under hensyntagen til miljø og arbejdsmiljø, natur og klima. Indsatsen skal rettes mod løsning af konkrete udfordringer for bæredygtig vækst og udvikling med et væsentligt kommercielt potentiale.

Grøn Vækststrategien betyder, at fondsbestyrelserne har særlig fokus på projekter, som øger gartnerierhvervens konkurrencekraft for at bevare produktion, arbejdspladser m.v. og som samtidig imødekommer hovedudfordringer på miljøområdet. Til hovedudfordringerne hører blandt andet:

- Optimering af energiforbruget for at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og reducere emissionen af drivhusgasser
- Minimering af brugen af kemiske plantebeskyttelsesmidler
- Sikre adgangen til de mest miljøvenlige plantebeskyttelsesmidler

Hertil kommer også mulighederne for tilskud til generisk markedsføring af gartneriprodukter med henblik på at øge forbruget af frugt og grønt eller blomster og planter m.m.

Udsigt til 3 nye årgange med Sæson

Gartneribrugets Afsætningsudvalget (GAU) fik i maj 2010 godkendt en ansøgning om EU-støtte til sit program ”Frugt og grønt – sæson for god smag”. GAU’s program var et ud af EU’s i alt 19 godkendte programmer. Programmets budget lyder på i alt 16,5 mio. kroner, hvoraf 50 % er finansieret af EU. Programmet startede op i efteråret 2010 og fortsætter de næste 3 år frem.

Herefter blev programmet sendt i udbud blandt tre nøje udvalgte og velkvalificerede reklamebureauer, som bød ind med deres idéer til GAU’s arbejdsudvalg med henblik på at få en kontrakt på arbejdet og realiseringen af programmet og dets aktiviteter. Udvalget besluttede at fortsætte samarbejdet med bureauet Lyhne og Co, som i de tidligere år har vist sig som en meget kompetent samarbejdspartner, der bl.a. evner at udtænke nye gode, kreative ideer og med dygtige medarbejdere, der kan føre dem ud i livet. Bureauet har desuden vist stor evne til også at håndtere de mange administrative processer, som nu engang følger med, når et program er finansieret af EU.

Det overordnede mål for de kommende tre år er således at påvirke forbruget af frugt og grønt i positiv retning og især øge forbruget af frugt og grønt i den gruppe af danskere, som i dag spiser mindst frugt og grønt. Målsætningen er formuleret sådan, at den flugter med målet for ”6 om dagen” og denne kampagnes aktiviteter, hvorved man kan formå at skabe synergi mellem de to kampagner.

Strategien for de næste tre år er dog også en fortsættelse af den tidligere strategi, som tager udgangspunkt i, at det er gennem inspiration og uddannelse, at forbrugerne får lyst til og mod på at spise mere frugt og grønt. Den udvikling kan i det daglige f.eks. fremmes hos familierne ved at give dem enkle og praktiske råd med fokus særligt på maden i hverdagen.

Børnefamilierne udgør den primære del af denne målgruppe, og aktiviteterne tager derfor udgangspunkt i de barrierer, som børnefamilierne oplever i hverdagen. Ifølge en analyse lavet af ”FDB Analyse” for 6 om dagen er manglende tid, penge og inspiration de væsentligste årsager til at familier med børn spiser for lidt frugt og grønt:

- I en stresset hverdag tager det tid f.eks. at tilberede grøntsager, og mange synes, det er besværligt og uoverskueligt at snitte, hakke og tænke på grøntsager som en naturlig del af de mange måltider i løbet af dagen.
- Mange oplever frugt og grønt som dyrt, hvilket især gør sig gældende, hvis man bliver nødt til at smide rester væk. Baggrunden kan f.eks. være, at familierne ikke ved, hvad de skal bruge resten af et hvidkålshoved til.
- Derfor er der behov for viden om, hvordan produkterne klagøres, hvad man bruger dem til, og hvordan man får dem til at smage godt, så resten af familien vil spise dem.

Det kommende år vil byde på et glædeligt gensyn med:

- Sæson magasinet, der udgives tre gange årligt i 250.000 eksemplarer pr. udgivelse. Der er en stor efterspørgsel efter magasinet fra detailhandlen, som også bakker op med omtale i deres tilbudsaviser.
- Hjemmesiden saesonforgodsmag.dk, der i gennemsnit har 50.000 besøgende pr. måned. I løbet af foråret udvikles hjemmesiden yderligere med et nyt layout og forbedrede søgefunktioner inden for opskriftsdata-basen og andre features til hjælp og inspiration for læserne.
- Der bliver udsendt elektroniske nyhedsbreve til over 25.000 abonnenter. Nyhedsbrevet bliver udsendt i forskellige versioner alt efter abonnentens behov og interesser inden for forskellige emneområder. Udover nyhedsbrevet udsendes hver uge desuden ugens grønne opskrift på enten e-mail eller sms.
- Uddeling af Årets Jordbærpris – traditionen tro uddeles prisen til en kendt og folkelig person, som har mediernes interesse. Erfaringen viser, at uddeling af Jordbærprisen giver utrolig meget presseomtale for relativt få midler.
- Afholdelse af Æblefest – der

indledes med ”Æblets Dag” den 10. september 2011. Det er planen at involvere detailhandlen i årets Æblefest samtidig med, at de mange lokale arrangementer, som foregår over hele landet, til stadighed lokker flere og flere besøgende til.

afslappet situation, hvor de formentlig ikke har mand og børn med.

- PR-aktiviteter – de gode historier om frugt og grønt skal ud til forbrugerne. Udover de traditionelle historier, som f.eks. jordbærhøst, æblehøst, osv., skal der også arbejdes med temaer fra Sæson-magasinet samt korte produktorienterede historier.

PERNILLE BECH

FOTO: SÆSONFORDGODSMAG.DK

Samarbejdet med detailhandlen

For at styrke samarbejdet med detailhandlen – herunder butikkernes fokus på sæsonaktuelle produkter – er en stor del af kampagnebudgettet allokert til aktiviteter i frugt- og grøntafdelingerne. Formålet med aktiviteterne er primært at give forbrugerne nogle gode og praktiske råd og ideer til, hvordan de nemt og hurtigt kan bruge og tilberede årstidens grøntsager. Derudover er målet at øge børnefamiliernes kendskab til Sæson-magasinet og hjemmesiden. Aktiviteterne i butikkerne vil derfor blive koblet tæt sammen med udgivelserne af Sæson-magasinet.

Vandplaner med og uden vandindvinding

Uden tilstrækkelige mængder af vandingsvand vil der ikke kunne produceres gartneriafgrøder. Så enkel er sammenhængen, og Dansk Gartneri er derfor bekymret over risikoen for, at indvindingstilladelser til afgrødevanding enten vil blive reduceret eller i nogle tilfælde måske helt bortfalde.

Denne risiko eksisterer nemlig i forbindelse med udarbejdelsen af Miljøministeriets vandplaner, der skal sikre, at Danmark lever op til bestemmelserne i EU’s vandrammedirektiv. Primo 2010 blev den 1. udgave af vandplanerne sendt i såkaldt ”teknisk forhøring”. Blandt virkemidlerne ifølge diverse udkast til vandplaner indgik netop en reduktion i indvindingsrettighederne til afgrødevanding. Ikke mindst på de østlige øer skulle der, ifølge de nævnte udkast, enten findes

alternative indvindingspladser eller foretages reduktioner i afgrødevanding svarende til meget store vandmængder. Planerne lagde samtidig op til markante reduktioner i jordbrugets udledning af kvælstoffer.

Forhøringen blev på denne baggrund ikke alene teknisk, men også politisk udfordret, og først efter yderligere forsinkelser blev en ny udgave af vandplanerne sendt i offentlig høring i slutningen af september måned 2010. Dansk Gartneri er tilfreds

med, at der her ikke længere foreslås reduktioner i afgrødevandingen, hvilket foreløbig gælder for 1. generation af vandplaner frem til 2015. Der mangler i øvrigt såvel viden som data om sammenhængen mellem vandindvinding og vandføringen i vandløb.

UDFORDRINGEN EKSISTERER FORTSAT

Det politiske pres for begrænsning af markvanding eksisterer imidlertid fortsat. Der lægges således op til, at

restriktioner i markvanding kommer med i næste vandplanperiode (2015-2016), når der foreligger et bedre vidensgrundlag. Dertil kommer et andet usikkerhedsmoment med hensyn til, hvordan de enkelte kommuner fremover vil administrere vandindvindingen og i praksis prioritere denne i forhold til vandføringen i vandløbene. Dansk Gartneri vil derfor fortsat følge udviklingen på området tæt.

LEIF MARIENLUND

FOTO: COLOURBOX

Stor interesse for tilskud til ny miljøteknologi

I 2010 reserverede Fødevarerministeriet en særlig tilskudspulje på 15 mio. kr. til ny miljøteknologi inden for gartneri og frugtavl. Ministeriet har efterfølgende modtaget ansøgninger om mere end det dobbelte. Det viser, at interessen for at investere i nye grønne teknologier fortsat er meget stor.

I Grøn Vækst-aftalen imellem regeringen og Dansk Folkeparti er der afsat 145 mio. kr. i 2010-2015 til investeringer i nye miljøvenlige teknologier inden for det primære jordbrug. Formålet med ordningen er at medvirke til bæredygtig vækst inden for jordbruget og samtidig styrke udviklingen af nye teknologier.

For at opnå størst mulig miljøeffekt af ordningen er der fokuseret på fem indsatsområder, herunder reduktion af energiforbruget respektive reduktion af vand-, næringsstof- og pesticidforbruget i gartnerisektoren. Pr. 15. juli 2010 havde gartnerierne

indgivet 46 ansøgninger om i alt mere end 37 mio. kr. i tilskud, hvilket svarer til en samlet investering på næsten 100 mio. kr. i ny miljøteknologi.

Ordningen med tilskud til ny miljøteknologi administreres af FødevarerErhverv og bliver medfinansieret af EU gennem landdistriktsprogrammet 2007-2013. Programmet har til formål at fremme en bæredygtig og sammenhængende udvikling i landdistrikterne og samtidig tage hensyn til miljø, økologi, dyrevelfærd m.v.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: LOTTE BJARKE

Initiativpris til gartneriet Legro A/S

FOTO: LEIF MARIENLUND

Grønt Centers initiativpris 2010 er blevet tildelt gartneriet Legro A/S. Virksomheden blev i 1958 startet på bar mark af Erling og Tove Høgholt og er igennem årene vokset til nu at have ca. 30.000 m² under glas, hvor der produceres krydderurter og specialsalater. Sønnerne Lars og Niels Høgholt er i dag indtrådt i ledelsen af gartneriet, der beskæftiger ca. 40 personer.

Grønt Center begrundede pristildelingen med, at engagement, initiativlyst og vilje til at tænke nyt fortsat er i højsædet. Senest har fokus været på miljøet og energiforbruget. Hos Legro har man optimeret energiforbruget ved at arbejde med energiledelse, og man er blevet klimapartner med Dong Energy. Målet er intelligent energiforbrug, og det betyder bl.a., at al strøm fra 2013 vil komme fra vindmøller, ligesom der arbejdes med planer om at opsamle sommerens overskudsvarme og genbruge denne om vinteren via et varmelager i undergrunden. Eller som Grønt

Centers formand Ib Bruun Clausen motiverede prisoverrækkelsen:

"Initiativlyst, kreativitet og omtanke for både medarbejdere, ledelse og produktion præger Legro A/S. Ledelsen har forstået at følge med tiden og forudse forbrugernes ønsker til friske grønne produkter. Samtidig er virksomheden vokset, og der er skabt mange nye jobs. Det er godt gået."

Også Johnny E. Pedersen ønskede Gartneriet Legro tillykke med Initiativprisen på vegne af den sjællandske kreds og Dansk Gartneri. Han fandt pristildelingen meget velfortjent og fremhævede den meget store arbejdsindsats fra familien Høgholts side, der har været en forudsætning for virksomhedens udvikling. Med prisen fulgte en check og et smukt maleri. Det var i år 12. gang Initiativprisen blev uddelt, og blandt de tidligere prismodtagere er virksomheden Tvedemose Champignon.

LEIF MARIENLUND

"Dansk frugt og grønt bør igen være fundamentet i danskernes mad"

Interview med ernæringssekspert, cand.brom. Christian Bitz

FOTO: MARIA P.

Hvorfor er du så begejstret for dansk frugt og grønt?

Christian Bitz: For det første på grund af smagen. Vi har i Danmark et enestående klima, hvor det f.eks. ikke er for varmt, og hvor natterne ofte er ganske kølige. Det giver en lang modningsproces for frugt og grønt, hvilket resulterer i en fantastisk smag. Ofte har frugt og grønt fra varmere himmelstrøg en kedeligere smag, netop fordi modningen sker for hurtigt. Dertil kommer forskellen i smag, som også påvirkes af de forhold, hvorunder frugt og grønt er produceret. I Danmark er produktionsmetoderne som regel mere naturlige i forhold til flere andre lande.

Hvad adskiller yderligere den danske frugt og grønt fra meget af den anden –

og nogle gange billigere - udenlandske frugt og grønt, som fås i supermarkedet?

Christian Bitz: Det korte svar er sundheden. Meget af den udenlandske frugt og grønt har et højere indhold af pesticidrester på grund af sprøjtning, og det gør ikke noget godt for sundheden. Og det burde flere tænke over i en tid, hvor de propper alt muligt kemi i hovedet. Det forholder sig faktisk modsat med dansk frugt og grønt. Fødevarerstyrelsens rapporter dokumenterer, at man finder markant færre pesticidrester i dansk frugt og grønt. Så der er god mening i at købe dansk.

Men der findes jo også udenlandske frugt og grønt med få pesticidrester?

Christian Bitz: Det er rigtigt. Men frugt og grønt taber også vitaminer under transport og ved opbevaring.

Og så giver det bare ikke mening, at vi importerer f.eks. æbler fra fjerne verdensdele, der er sprøjtet til uken-delighed, når vi har vel nok verdens bedste æbler i Danmark. Så selvom der dog er tale om et minimalt næringsstab ved transport, er det dog værd at tage med for forbrugerne, der også snyder sig selv for den gode danske smag.

Skal man helst undgå udenlandske frugt og grønt?

Christian Bitz: Nej på ingen måde. Det er fint nok, at der er et globalt udsyn med hensyn til at prøve noget andet frugt og grønt end det, der lige vokser i baghaven. Men jeg er træt af, at nogle eksperter og medier hyper-eksotiske afgrøder som f.eks. superfoods uden noget som helst videnskabeligt grundlag. Helt grundlæggende

er det allerbedste rent ernæringsmæssigt, at man spiser varieret. Men jeg ser det også som vigtigt, at flere får øjnene op for kvaliteterne ved at spise danskproduceret frugt og grønt i sæsonen, hvor det høstes. Det bør efter mening være fundamentet, frem for at vi overvejende spiser ting, der har groet på den anden side af jorden. Det gjorde vi ikke tidligere. Der spiste man ikke æbler i april. Tendensen er dog, at folk får større lyst til de nordiske råvarer, f.eks. rodfrugter, som har oplevet stigende efterspørgsel de senere år. Og det er jeg meget begejstret for.

DANSK GARTNERI

Dansk Gartneris bestyrelse 2009/10

Formand, gartneriejer
Kaj Jørgensen

Gartneriejer
Bent Juhl Jensen

Planteskoleejer
Peter Schjøtt

Gartneriejer
Jan Knudsen

Adm. direktør
Cees Kuypers

Næstformand, frugtavl
Mogens Christensen

Gartneriejer
Johnny E. Petersen

Gartneriejer
Christen Karstensen

Gartneriejer
Mads Pedersen

